

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1047

Vragen van het lid **Vietsch** (CDA) aan de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Financiën over *de aanbesteding van de renovatie van het ministerie van Financiën*. (Ingezonden 4 februari 2005)

1

Waarom heeft het Atelier Rijksbouwmeester zich teruggetrokken als adviseur uit de aanbesteding van de renovatie van het ministerie van Financiën?¹

2

Hoe vindt bij deze aanbesteding de kwaliteits- en kostenbewaking plaats? Worden de ontwerpqualiteit en de positie van de architect voldoende gewaarborgd?

3

Op welke wijze is bij de genoemde aanbesteding voldaan aan het oordeel van de Enquêtecommissie Bouwnijverheid, dat niet lichtvaardig met klassieke aanbestedingsvormen mag worden geëxperimenteerd en dat over de verdeling van risico's zoals efficiency- en inkoopvoordelen weloverwogen afspraken moeten worden gemaakt?²

4

Wat vindt u van de opvatting van de Rijksbouwmeester dat DBFMO-contracten (design, build, finance, mantain, operate), ofwel

PPS-contracten (private-publieke samenwerking), waarin alle door marktpartijen te leveren diensten worden omschreven (tot aan de kwaliteit van de kroketten in de kantine aan toe), in de praktijk niet werken?

¹ BladNA, nummer 1/2, 2005, blz. 5.

² Parlementaire enquête Bouwnijverheid, De bouw uit de schaduw, deel 1 Eindrapport, blz. 275.

Antwoord

Antwoord van minister **Dekker** (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer), mede namens de minister van Financiën. (Ontvangen 2 maart 2005)

1

Het onderdeel waaruit het Atelier Rijksbouwmeester zich had teruggetrokken, betrof de architectenselectie. Reden hiervoor was een verschil van inzicht ten aanzien van de procedure. In de procedures bij traditionele aanbesteding vindt de kwaliteitsborging plaats door architectenselectie en door het volgen van het ontwerpproces. Bij de innovatieve vorm van aanbesteden bij het Ministerie van Financiën wordt de architectenselectie door de markt gedaan, en vindt de kwaliteitsborging plaats via het stellen van ervarings- en geschiktheidseisen aan de architect bij de selectie van partijen. Daarnaast zijn in de outputspecificatie eisen gesteld aan de architectuur en

is beeldkwaliteit expliciet benoemd als één van de gunningscriteria. De rol van de Rijksbouwmeester bij PPS-projecten wordt nu nader uitgewerkt. Over de adviesrol van de Rijksbouwmeester bij het resterende traject van de renovatie van het ministerie van Financiën worden thans in goed overleg concrete afspraken gemaakt. Het Atelier Rijksbouwmeester is dus ook weer volop betrokken als adviseur bij de aanbesteding van de renovatie van de hoofdzetel van het ministerie van Financiën. Eerder had het Atelier Rijksbouwmeester al een waardevolle bijdrage geleverd aan het aanbestedingstraject, onder meer door het beschrijven van de cultuurhistorische waarde van het Financiëngebouw, het leveren van een bijdrage aan de outputspecificatie en door een presentatie tijdens de marktconsultatie.

2

De keuze voor een DBFMO-contract (design, build, finance, maintain, operate) is onderbouwd via een onderzoek door middel van de zogenaamde publiek private comparator, een instrument waarbij in een vroegtijdig stadium de verwachte (levensduur)kosten en risico's van een publieke (traditionele) en een publiek-private (PPS) aanpak met elkaar worden vergeleken. Hiernaast wordt tijdens de aanbesteding gewerkt met een

publieke sector comparator (PSC). Dit instrument geeft inzicht in de totale levensduurkosten (ontwerp, bouw, financiering, onderhoud, diensten en risico's) als het project op een traditionele publieke wijze zou worden uitgevoerd. Door de biedingen van private partijen met de PSC te vergelijken, is te zien of de PPS-aanbesteding daadwerkelijk financieel voordeliger zal zijn dan de traditionele variant.

Een belangrijk kenmerk van DBFMO-contracten is, dat er veel aandacht wordt besteed aan het identificeren, waarderen en verdelen van risico's. Verder geldt bij DBFMO-contracten dat de architectonische kwaliteit niet wordt bewaakt door het apart selecteren van de architect, maar door het opnemen van criteria ten aanzien van architectonische kwaliteit in de outputspecificatie en door selectie-eisen.

Bij de aanbesteding van het ministerie van Financiën is aan het belang van de architectonische kwaliteit aandacht besteed door:

- in de selectie eisen te stellen aan de ervaring en geschiktheid van de architect;
- in de outputspecificatie eisen te stellen aan de architectuur;
- beeldkwaliteit te benoemen als één van de gunningscriteria met een zware wegingsfactor.

3

De aanbesteding van het ministerie van Financiën past binnen het kabinetsbeleid ten aanzien van publiek-private samenwerking, waarover de Tweede Kamer jaarlijks door het kabinet wordt geïnformeerd via de Voortgangsrapportage PPS. Er is dus zeker geen sprake van lichtvaardig experimenteren. Zoals in het antwoord op vraag 2 staat aangegeven, wordt vanwege het pilot-karakter juist veel aandacht besteed aan risico's. In de PSC worden de risico's geraamd en er wordt goed nagedacht over een optimale risicoverdeling tussen publiek en privaat. Bovendien sluit deze contractvorm uitstekend aan bij de (follow up van) de Parlementaire Enquête Bouwnijverheid, zoals die onder andere vorm heeft gekregen via het programma «Proces- en systeeminnovatie in de bouw» (PSIB). Ook omdat ruimte wordt gegeven aan innovatieve oplossingen, er wordt gestuurd op output en het criterium van de laagste prijs wordt

vervangen door het criterium van de economisch meest voordelige aanbidding. Deze aspecten bemoeilijken ook het maken van prijsafspraken, omdat er geen in het bestek voorgeschreven oplossing wordt opgelegd. Hierdoor ontstaan verschillende oplossingen met verschillende prijzen, die vooraf minder gemakkelijk met elkaar te vergelijken zijn.

4

Ik heb er vertrouwen in dat DBFMO-contracten ook in Nederland kunnen werken. In het buitenland zijn al goede ervaringen opgedaan met dit soort contracten. De Rijksbouwmeester vraagt zich af of het mogelijk is om bij grote projecten de vraag voor een periode van 20 jaar vast te leggen. Dit is een belangrijk aandachtspunt en daarom wordt bij PPS-contracten zoals het geïntegreerde contract voor de renovatie Financiën de vraag goed vastgelegd in de outputspecificatie, mede op basis van een huisvestingsvisie voor de lange termijn. Tevens bevat een PPS-contract een wijzigingsclausule, die tussentijdse wijzigingen mogelijk maakt.

Overigens is het niet zo dat de te leveren kwaliteit van de kroketten in het contract wordt beschreven. In de outputspecificatie worden eisen gesteld aan de kwaliteit van de diensten. Hierbij kan men bij catering bijvoorbeeld denken aan het voldoen aan wet- en regelgeving en aan duurzaamheidsaspecten.